

T.C.
Yüksek Seçim Kurulu Başkanlığı

Karar No : 574
Karar Tarihi : 14/08/2010

Kurulumuz Başkanlığına Demokrat Parti Genel Başkanlığınca gönderilen 13/08/2010 tarihli, DP.10.06.14-634 sayılı yazıda; 12 Eylül 2010 Pazar günü yapılacak Anayasa değişikliğinin halkoyuna sunulmasında birleşik oy pusulalarının "evet" ve "hayır" dan oluşan her iki tercih bölümü için üzerinde sadece "evet" yazan mühürlerin kullanılacağı, sınırlarda ise, "tercih" yada "evet" mühürlerinin kullanılacağı hususunun basına yansıdığı, oysa yerleşik uygulamanın, birleşik oy pusulalarının altında "evet" ve "hayır" yazan içi boş iki daireye üzerinde herhangi bir ibarenin bulunmadığı bir mührün vurulması şeklinde tecelli ettiği, öngörüldüğü şekliyle üzerinde sadece "evet" yazan bir mührün kullanılmasının örtülü yönlendirme anlamına gelebileceği ve böylece seçmenin iradesinin fesata uğratılmasına kadar varabilecek bir tartışmanın başlangıcı olacağından bu konunun mutlaka dikkate alınmak suretiyle yeniden değerlendirilmesi ve Yüksek Seçim Kurulunun Anayasal sorumluluğu ile de bağdaşmadığı düşünülen bu tek yanlı uygulamanın seçmen iradesinin özgürce yansımaları önünde bir engel teşkil edeceğinden gereğinin yapılması,

Yine, Kurulumuz Başkanlığına Demokratik Sol Parti Genel Başkanlığınca gönderilen 13 Ağustos 2010 tarihli, 2010/926 sayılı yazıda; 12 Eylül 2010 Pazar günü yapılacak Anayasa değişikliğinin halkoyuna sunulmasında seçmene "evet" ve "hayır" olmak üzere iki seçeneğin sorulduğu, seçmenin tercihini seçimlerde kullanılan "evet" yazılı mühürlerle yapmasının "evet" seçeneği lehine yönlendirici etki yapacağı, bu nedenle halkoylaması sonucuna haksız bir şekilde etki olacağından, söz konusu haksızlığın giderilmesi için Anayasa değişiklikleri ile ilgili halkoylamasında "evet" yazılı mühür yerine "tercih" yazılı mühürün kullanılması için gerekli kararın alınarak uygulanması,

istenilmiş olmakla, konu incelenerek;

GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "Seçimlerin Genel Yönetimi ve Denetimi" başlıklı 79. maddesinin ikinci fıkrasında; "Seçimlerin başlamasından bitimine kadar, seçimin düzen içinde yönetimi ve dürüstlüğü ile ilgili bütün işlemleri yapma ve yaptırma, seçim süresince ve seçimden sonra seçim konularıyla ilgili bütün yolsuzlukları, şikayet ve itirazları inceleme ve kesin karara bağlama ve Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerinin seçim tutanaklarını ve Cumhurbaşkanlığı seçimi tutanaklarını kabul etme görevi Yüksek Seçim Kurulundur. Yüksek Seçim Kurulunun kararları aleyhine başka bir mercie başvurulamaz."

Son fıkrasında da; "Anayasa değişikliklerine ilişkin kanunların halkoyuna sunulması, Cumhurbaşkanının halk tarafından seçilmesi, işlemlerinin genel yönetim ve denetimi de milletvekili seçimlerinde uygulanan hükümlere göre olur."

2839 sayılı Milletvekili Seçimi Kanununun "Oyların Kullanım Şekli" başlıklı 28. maddesinde;

"Seçmen, Yüksek Seçim Kurulu tarafından yaptırılıp sandık kurullarına kadar ulaştırılmış bulunan ve sandık kurulu başkanında oy verme süresince bulundurulması mecburi olan ve birleşik oy pusulası ile birlikte kendisine verilen "Evet" yazılı mühürü alarak oyunu kullanmak üzere kapalı oy verme yerine girer.

Seçmen, "Evet" mührünü sadece tercih ettiği siyasî partiye veya varsa yalnızca oy vermek istediği bağımsız adaya ait özel daire içine basmak ve oy pusulasını zarfa koymak suretiyle oyunu kullanır.

Oyunu kullanan seçmen oy pusulasını katlayarak zarfa koyar ve zarfı yapıştırır. "Evet" yazılı mühürü sandık kurulu başkanına geri verir ve oyunu sandığa atar.

Seçmen, "Evet" mührünü bastığı siyasî partiye veya bağımsız adaya oy vermiş sayılır."

298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanunun 94/E maddesinin 7. fıkrasına göre;

“Gümrük kapılarında seçmen oy vermek için geldiğinde pasaportunu sandık kurulu başkanına tevdi eder. Sandık kurulu başkanı seçmenin Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarası ile adını, soyadını, baba adını, yaşını ve pasaport numarasını tespit eder. Seçmen, sandık kurulu mührüyle mühürlenmiş olan oy pusulası ve oy zarfı ile "Evet" veya "Tercih" yazılı mührü alarak oyunu kullanmak üzere kapalı oy yerine girer.”

Hükümlerine yer verilmiştir.

3376 sayılı Kanunun 4. maddesinin 2. fıkrasında; “Halkoylamasına katılanlar, üzerinde özel işaret bulunan mühürü birleşik oy pusulasında tercih ettiği kısmın üzerine basarak oyunu kullanır” hükmü yer almaktadır. Aynı Kanunun 1. maddesinde Bu Kanunda hüküm bulunmayan hallerde 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri hakkında Kanunun bu Kanuna aykırı olmayan hükümlerinin tatbik edileceği belirtilmektedir.

Anayasa Değişikliklerinin Halkoyuna Sunulması Hakkındaki Kanunda özel işaret bulunan mühürlere ne tür bir mühür kullanılacağı açıkça belirlenmediğinden 298 sayılı Kanun hükümlerine gidilmiş, bu Kanunun 68. maddesinde teslim edilecek eşyalar arasında “Evet” mührüne yer verilmiş, aynı Kanunun 94/E maddesinin 7. fıkrasında; Gümrük kapılarında seçmen oy vermek için geldiğinde pasaportunu sandık kurulu başkanına tevdi eder. Sandık kurulu başkanı seçmenin Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarası ile adını, soyadını, baba adını, yaşını ve pasaport numarasını tespit eder. Seçmen, sandık kurulu mührüyle mühürlenmiş olan oy pusulası ve oy zarfı ile "Evet" veya "Tercih" yazılı mührü alarak oyunu kullanmak üzere kapalı oy yerine gireceği açıklanmıştır.

Bu hükümler esas alınarak Kurulumuzun 15/06/2010 tarihli, 384 sayılı kararına ekli Örnek:135/1 sayılı 12 Eylül 2010 Pazar Günü Yapılacak Olan Anayasa Değişikliklerinin Halkoyuna Sunulmasında Sandık Kurullarının Görev ve Yetkilerini Gösterir Genelgede karar altına alınmıştır.

Ancak Kurulumuza, siyasi partilerden, il ve ilçe seçim kurullarından uygulamaya yönelik yapılan başvurular, yazılı ve görsel basında yer alan eleştiri ve öneriler dikkate alınarak konunun bir kez daha değerlendirilmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

İl ve ilçe seçim kurullarının uygulamaya ilişkin tereddütlerinin giderilmesi, halk oylamasında oy kullananların oylarını tereddütsüz kullanmaları bakımından, il ve ilçe seçim kurullarının öncelikle “Tercih” mührü sayım işlemlerini yaparak, varsa eksiklerin il seçim çevresinden giderilmesine, yeterli olanların öncelikle “Tercih” mührü kullanmalarına, yeterli olmadığı ve herhangi bir nedenle eksik kalması durumunda “Evet” mührünün kullanılmasına karar verilmesi gerekmiştir.

S O N U Ç:

Açıklanan nedenlerle;

1- İl ve ilçe seçim kurullarının uygulamaya ilişkin tereddütlerinin giderilmesi, halk oylamasında oy kullananların oylarını tereddütsüz kullanmaları bakımından, il ve ilçe seçim kurullarının öncelikle “Tercih” mührü sayım işlemlerini yaparak, varsa eksiklerin il seçim çevresinden giderilmesine, yeterli olanların öncelikle “Tercih” mührü kullanmalarına, yeterli olmadığı ve herhangi bir nedenle eksik kalması durumunda “Evet” mührünün kullanılmasına,

2- Karar örneğinin Resmi Gazetede yayımlanmasına,

3- Karar örneğinin Demokrat Parti ve Demokratik Sol Parti Genel Başkanlıklarına gönderilmesine,

14/08/2010 tarihinde oybirliği ile karar verildi.

Başkan
Ali EM

Başkanvekili
Kırdar ÖZSOYLU

Üye
Mehmet KILIÇ

Üye
Muharrem COŞKUN

Üye
Turan KARAKAYA

Üye
Mehmet KÜRTÜL

Üye
Nilgün İPEK